

צבא העם - האומנם?

מטרות:

- להעלות דעות ותפיסות לגבי המחויבות לשירות בצה"ל.
- לדון בהשלכות של הירידה באחוז המתגייסים לצה"ל על עמדות בני הנוער המתגייסים ועל החברה הישראלית.

עזרים:

היגדים בנושא "מחויבות לשירות צבאי" (נספח). המנחה יתלה את ההיגדים במקום בולט בכיתה.

מהלך ההפעלה

שלב א' - אישי

כל משתתף יעיין בהיגדים (נספח), יבחר היגד אחד שמדבר אליו ויעמוד לידו.

שלב ב' - קבוצתי

המשתתפים יתחלקו לקבוצות על פי ההיגדים שבחרו. כל קבוצה תענה על השאלות המצורפות להיגד ותתכונן להצגה במליאה.

שלב ג' - במליאה

כל קבוצה תציג את עיקרי הדברים שעלו בדיוניה.

שאלות לדיון:

1. האם ישנם היגדים שנבחרו על ידי מרבית המשתתפים? מדוע?
2. האם יש היגדים שלא נבחרו כלל? מדוע?
3. האם היגד מסוים הכעיס מישהו או איזו קבוצה? מדוע?
4. האם בחירת ההיגדים מלמדת עליכם משהו כקבוצה?
5. האם חשוב מי אומר את ההיגד? האם יש לזהותו של הדובר השפעה?
6. האם ההיגדים האלה טובים לכל עת או הם תלויי תקופה ומצב? נמקו והביאו דוגמאות.

לסיכום, יקריא המנחה למשתתפים את הנתונים הבאים וירשום אותם על לוח:

בחודש מרץ 2009 פרסם ראש אגף כוח אדם בצה"ל, האלוף אבי זמיר, את הנתונים הבאים לגבי הגיוס בשנת 2008 (הארץ, 2.3.2009):

25.8% מהנערים בגיל גיוס לא התגייסו לצה"ל (לעומת 18.3% בשנת 1992), מתוכם 10.9% הצהירו על "תורתם אמונתם" (לעומת 4.9% בשנת 1991).

44% מהנערות בגיל גיוס לא התגייסו לצה"ל (לעומת 32.8% בשנת 1991).

מתוכן 34.6% הצהירו על "תורתן אמונתן" (מתוכן 8% אינן שומרות על אורח חיים דתי).

6.3% מהנערות והנערים לא התגייסו עקב פטור רפואי (לעומת 4.3% בשנת 1991) ו-4.3% לא התגייסו עקב רישום פלילי (לעומת 3.7% בשנת 1991).

1. לנכח הנתונים שאליהם נחשפתם, מהן התחושות שעולות בכם כמועמדים לשירות בצה"ל? (אני "פראיר", אני יותר ישראלי מאחרים, מגיע לי יותר מהמדינה, אני מודאג שלא יהיו מספיק חיילים).
2. האם הנתונים האלה משפיעים על המוטיבציה שלכם לגיוס? באיזה אופן?
3. האם לנתונים אלה יש השפעה על החברה הישראלית? באילו מובנים? (היחלשות האתוס של "צבא העם", פגיעה בערך השוויון בחלוקת הנטל בחברה, היחלשות הסולידריות החברתית, שתי תת קבוצות חברתיות שהמכנה המשותף ביניהן הולך וקטן).
4. בהתייחסו אל הנתונים, שהוצגו לעיל, אמר האלוף אבי זמיר (הארץ, 2.3.2009) שלנכח המציאות הביטחונית המורכבת ולנכח העלייה באחוזי הלא מתגייסים, לא ניתן להגשים את התוכניות לקיצור שירות החובה של הגברים המתגייסים. מה דעתכם על דברי האלוף? לו היה הדבר בידיכם, מה הייתם עושים עם נתונים אלה?

1. **"מי שחי בחברה, צריך להיות מחויב לתת מעצמו למענה"**

מה דעתך על ההיגד? נמק.

כשאומרים "חברה" למה מתכוונים?

2. **"קיים במדינה חוק גיוס חובה, ולכן כל אחד חייב לשרת בצה"ל"**

מה דעתך על ההיגד? נמק.

כיצד צריך להתייחס למי שלא מצוית לחוקים?

3. **"לא כולם חייבים לשרת, יש עוד דרכים לתרום למדינה מלבד השירות הצבאי"**

מה דעתך על ההיגד? נמק.

האם זה משנה מי אומר את הדברים (נכה, אומן, ספורטאי, חרדי)?

4. **"אם אני ואתה לא נעשה - מי יעשה?"**

מה דעתך על ההיגד? נמק.

מה יקרה לחברה אם כל אחד יגיד "למה דווקא אני"?

5. **"רבע ממחזור הגיוס שלי בארץ לא מתגייס - למה דווקא אני"**

מה דעתך על ההיגד? נמק.

האם זה נימוק שצריך להשפיע על ההחלטה להתגייס - כן? לא? מדוע?

6. **"השירות בצה"ל הוא כרטיס כניסה לחברה הישראלית"**

מה דעתך על ההיגד? נמק.

מה משמעות הנימוק לגבי ההחלטה להתגייס לצבא?

7. **"השירות בצה"ל הוא בעיני "זכות". דור ההורים שירת בצה"ל ועכשיו זה התור שלנו.**

מה דעתך על ההיגד? נמק.

האם זה נימוק שצריך להשפיע על ההחלטה להתגייס? - כן? לא? מדוע?